

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації “Інституційний аналіз еволюції економічної системи України” здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки” за спеціальністю 051 “Економіка”

Саловського Остапа Богдановича

I. Актуальність теми дисертації

Еволюція економічної системи під дією низки інституційних чинників спричинена такими об'єктивними потребами, як-от необхідність адаптації національної економіки до змін, підґрунтям яких є трансформація відносин власності, модифікація регулятивних функцій держави і розвиток конкуренції, посилення глобалізаційних процесів, переорієнтація культурних цінностей суспільства та заходи, орієнтовані на пом'якшення жорсткості ринкового механізму або його невдалої імітації. Це достатньо складний і суперечливий процес, що вимагає належного обґрунтування теоретико-методологічних засад еволюції економічної системи країни на підставі використання інструментарію інституційного аналізу та розробки практичних рекомендацій щодо поліпшення ефективності діючих інститутів в національній економіці України.

Актуальність дисертаційного дослідження зумовлена існуванням елементів суперечливості у теоретико-методологічних і практичних підходах щодо розуміння особливостей використання інструментарію інституційного аналізу для специфікації головних закономірностей еволюції економічної системи України. Це призводить до виникнення численних інституційних пасток, які мінімізують результативність економічного реформування та спотворюють систему взаємодії держави та територіальних громад, уряду, фірм та домогосподарств в національній економіці. Саме на вивчення існуючих і розроблення нових теоретико-методологічних і прикладних засад інституційного аналізу еволюції економічної системи України та обґрунтування рекомендацій щодо підвищення його результативності спрямована дисертаційна робота Саловського О.Б.

Дисертація виконана на актуальну наукову тему, що вирішує складну проблему, пов'язану з розробленням теоретико-методологічних і практичних засад поліпшення функціонування економічної системи України з огляду на необхідність поліпшення дієвості існуючих інституцій.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямками університету та кафедри

Дисертаційна робота є складовою частиною науково-дослідної роботи кафедри економічної теорії Львівського національного університету імені Івана Франка за темами "Ринкові та інституційні механізми розвитку господарської системи України" (номер державної реєстрації: 0114U000872) та "Макроекономічне середовище розвитку бізнесу в Україні" (номер державної реєстрації: 0118U000597).

3. Особистий внесок здобувача в отримання наукових результатів

Дисертаційна робота є завершеним, самостійно виконаним та логічно побудованим науковим дослідженням, яке містить оригінальне вирішення актуальної наукової проблеми – поглиблення наявних і розроблення нових теоретико-методологічних і прикладних засад інституційного аналізу еволюції економічної системи України. Основні наукові положення та висновки сформульовано автором особисто та відображають особистий внесок дисертанта, їх опубліковано у фахових наукових виданнях.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором висновків і рекомендацій

Сформульовані теоретико-методологічні і практичні положення наукової новизни, висновки, пропозиції та рекомендації є достатньо обґрунтованими та достовірними, підґрунтям чого є значний обсяг опрацьованого матеріалу та використання широкого спектру загальних і спеціальних методів наукового пізнання. Це дало можливість автору здійснити ґрунтовний інституційний аналіз економічної системи України.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Ознайомлення зі змістом дисертації дало можливість визначити основні наукові положення та висновки, що сформовані автором і характеризуються науковою новизною:

Вперше:

- обґрунтовано концептуальний підхід до дослідження еволюційних і трансформаційних змін в національній економіці на підставі виокремлення п'яти головних груп інституцій: власності, влади, конкуренції, інновацій і цінностей, що дало змогу сформуванню комплексний погляд на чинники гальмування інституційних змін в економіці України.

Удосконалено:

- методологічні підходи до структурування чинників здійснення інституційних змін в національній економіці, що сприяло поглибленню наукових положень теорії еволюційного інституціоналізму та сучасних підходів до дослідження трансформації економічних систем, зокрема у частині ініціації інноваційних або імітаційних сценаріїв змін та інтерпретації алгоритму задля розробки державної політики;

- науково-методологічні підходи до аналізу інституційного спадку командно-адміністративної системи в економіці України у частині детермінації особливостей економічної системи колишнього СРСР та виявити механізми його збереження, трансформації або прояву після проголошення незалежності України;

- науково-методологічний підхід до відстеження інституційних змін на підставі використання інструментарію кластерного аналізу для низки постсоціалістичних країн Центральної та Східної Європи, що дало змогу здійснити групування країн з позиції характеру розвитку відповідних інституцій;

Набули подальшого розвитку:

- інтерпретація концепції "інституційної рівноваги" для характеристики економічного розвитку, а також обґрунтування доцільності використання терміну "ринки інституцій" стосовно економіки України, що сприяло ідентифікації головних причини інерційності змін та залежності економічного розвитку від попередньої траєкторії руху;

- з'ясування економічної природи та еволюції парадигми інституціоналізму, що підтвердило її постнеокласичний адаптивний характер, а також підкреслило теоретико-методологічну значимість відродження наукового інтересу до теоретичних положень "раннього" інституціоналізму;

- наукові підходи до структурування методології інституційного аналізу, на підставі чого здійснено виокремлення основних позитивних і негативних рис формальних і неформальних інститутів в економічній системі України;

- обґрунтування пропозицій з поліпшення реалізації заходів державної політики щодо запропонованих базових інституцій у контексті інституційної конфігурації у цих секторах.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України та виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз

1. Саловський, О.Б. (2020). Державна політика реформування інституційної системи України. *Науковий вісник НЛТУ України*, 30 (2), 66–71.
2. Саловський, О.Б. (2019). Трансформація української господарської системи у розрізі інституцій власності, влади, конкуренції, інновацій та цінностей. *Вісник Львівського університету. Серія Економічна*, 1 (57), 271–281.
3. Саловський, О.Б. (2019). Історія розвитку парадигми інституціоналізму. *Історія народного господарства та економічної думки України*, 52, 49–71
4. Саловський, О.Б. (2018). Інституційні зміни на шляху до добробуту: аналіз механізму, типів та особливостей. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, 5 (1), 227–234.
5. Саловський, О.Б. (2018). Еволюція поняття "інституції" в економічній науці. *Формування ринкової економіки в Україні*, 40, 189–195.

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

6. Саловський, О.Б. (2020). Комплексна оцінка розвитку інституцій національної економіки: порівняльний аналіз країн Центральної та Східної Європи. *Evropský časopis ekonomiky a managementu*, 6 (5), 6–13.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

7. Саловський, О.Б. (2016) Інституційні виклики системної трансформації економіки України в XXI столітті. *Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених "Шевченківська весна 2016: Економіка"*. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 135–136.

8. Саловський, О.Б. (2017) Еволюція ключових інституцій командно-адміністративної економіки під час переходу до ринку. *Матеріали XXIV-тої міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених "Актуальні проблеми функціонування господарської системи України"*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 121–122.
9. Саловський, О.Б. (2018) Види та функції інституцій: сучасне трактування. *Актуальні проблеми сучасної науки: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції*. Київ: Міжнародний центр науки і досліджень, 36–38.
10. Саловський, О.Б. (2018) Шляхи подолання залежності від траєкторії попереднього розвитку. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи: збірник матеріалів IV міжнародної науково-практичної конференції*. Одеса: Одеський національний університет імені Мечникова, 85–86.
11. Саловський, О.Б. (2019) Особливості генези ринку інституцій в Україні. *Матеріали XXVI міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених "Актуальні проблеми функціонування господарської системи України"*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 94–95.
12. Саловський, О.Б. (2020) Інституційні рамки здійснення інновацій в Україні. *Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених "Шевченківська весна 2020. Сучасні виклики для економіки"*. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 33–34.
13. Саловський, О.Б. (2020) Теоретичні основи організації інституційних реформ в економіці. *Матеріали XXVII міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених "Актуальні проблеми функціонування господарської системи України"*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Теоретичні та науково-методологічні положення дисертаційної роботи можуть бути використані у навчальному процесі на економічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка під час викладання навчальних дисциплін, зокрема: "Інституційна економіка", "Бізнес-економіка",

“Економіка державного сектору”, “Економічний розвиток”, “Державне регулювання економіки”.

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення сформульованих автором теоретичних положень, висновків і рекомендацій полягає у можливості їх використання для розвитку сучасної економічної науки та практики господарювання задля підвищення ефективності інституційних перетворень в економічній системі України.

Основні наукові положення і рекомендації дисертаційної роботи, які мають практичну значущість та прийняті до впровадження в діяльності Бібрської міської ради – в частині активізації розвитку територіальних громад та побудови інклюзивних інституцій (довідка № 1035 від 18 березня 2021 р.).

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Структура, мова та стиль викладення дисертаційної роботи відповідають чинним вимогам МОН України. Дисертація заслухана та обговорена на фаховому семінарі кафедри економічної теорії Львівського національного університету імені Івана Франка. Під час обговорення суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було.

На підставі зазначеного вище можна зробити такі висновки щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю обраної теми, обсягом і логікою викладу матеріалу, достовірністю наукових положень та обґрунтованістю висновків, науковою новизною, рівнем апробації наукових результатів, теоретичним і практичним значенням, дисертація “Інституційний аналіз еволюції економічної системи України” відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. “Про затвердження вимог до оформлення дисертацій” та “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії” (Постанова Кабінету Міністрів України № 167 від 6.03.2019 р.)
2. Дисертація відповідає спеціальності 051 “Економіка” галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки”.

3. Кількість та якість наукових праць Саловського О.Б., які опубліковані за результатами дисертаційної роботи, відповідають вимогам "Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії" (Постанова Кабінету Міністрів України № 167 від 6.03.2019 р.).
4. Дисертація Саловського О.Б. "Інституційний аналіз еволюції економічної системи України" може бути рекомендована для подання до спеціалізованої вченої ради.

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор
кафедри економіки України

Кічурчак М.В.

кандидат економічних наук, доцент
кафедри міжнародного економічного
аналізу і фінансів

Гурняк І.Л.

26 квітня 2021 р.

Підписи М.В. Кічурчак та І.Л. Гурняка
підтверджую:

вчений секретар Львівського національного
університету імені Івана Франка, доцент

Грабовецька О.С.